

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष १, अंक ३४]

सोमवार, ऑक्टोबर ५, २०१५/आश्विन १३, शके १९३७

[पृष्ठे ५, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ६३

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्र १९.—मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि
महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

पृष्ठे
१-५

नगर विकास विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ ऑक्टोबर २०१५.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XIX OF 2015.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MUMBAI MUNICIPAL CORPORATION ACT,
THE MAHARASHTRA MUNICIPAL CORPORATIONS ACT AND THE
MAHARASHTRA MUNICIPAL COUNCILS, NAGAR PANCHAYATS AND
INDUSTRIAL TOWNSHIPS ACT, 1965.

सन २०१५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक १९.

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ यांत आणखी सुधारणा करण्यासाठी अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही;

१८८८ चा आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र ३, महानगरपालिका अधिनियम आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ १९४९ चा ५९. यांत आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे १९६५ चा महा. ४०. अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे;

(१)

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :—

प्रकरण एक
प्रारंभिक

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र महानगरपालिका आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी (सुधारणा) अध्यादेश, २०१५ असे म्हणावे.

(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

प्रकरण दोन

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम याची सुधारणा

सन १८८८ चा अधिनियम क्रमांक पोट-कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :—

३ याच्या कलम १६ ची सुधारणा.

“ (१ब) (अ) एखादी व्यक्ती अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा नागरिकांचा मागासवर्ग (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ राखीव प्रवर्ग ” असा करण्यात आला आहे) यांच्यासाठी राखून ठेवलेल्या जागेवर खोट्या दाव्याच्या किंवा ती व्यक्ती अशा राखीव प्रवर्गातील आहे असे घोषित करणाऱ्या जातीच्या खोट्या प्रमाणपत्राच्या आधारे, पालिका सदस्य म्हणून निवडून आली होती असा निर्णय देणारा आदेश यथास्थिती, कलम १८ किंवा कलम ३३ अन्यथे संबंधित प्राधिकाऱ्याने दिलेला असल्यास, अशी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून असण्यास किंवा पालिका सदस्य म्हणून निवडून येण्यासाठी निवडणूक लढविण्यास सहा वर्षाच्या कालावधीसाठी अनर्ह ठरेल.

(ब) संबंधित प्राधिकाऱ्याने असा आदेश दिल्याच्या दिनांकापासून अनर्हतेचा असा कालावधी सुरु होईल.

(१क) (अ) पोट-कलम (१ब) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, पोट-कलम (१ब) मध्ये निर्देशिलेल्या राखीव जागेवर निवडून आलेल्या पालिका सदस्याने राखीव प्रवर्गातील असल्याचा केलेला दावा हा, खोट्या दाव्यावर किंवा प्रतिज्ञापत्रावर आधारलेला असल्यामुळे, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, २००१ चा अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियम) अधिनियम, २००० याच्या कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अन्यथे घटित केलेल्या संबंधित पडताळणी समितीने किंवा जात प्रमाणपत्राची तपासणी करण्याच्या प्रयोजनासाठी राज्य शासनाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिकाऱ्याने, त्या कारणावरून, अशा पालिका सदस्याचे जात प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या परिणामी, अशी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून राहण्यास अनर्ह ठरेल, आणि त्यानंतर उक्त पडताळणी समितीने किंवा सक्षम प्राधिकाऱ्याने असे प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या दिनांकास व त्या दिनांकापासून त्या पालिका सदस्याने आपले पद रिकामे केले असल्याचे मानण्यात येईल.

(ब) एखादी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरल्यास आणि परिणामी असा पालिका सदस्य म्हणून असलेले त्याचे पद खंड (अ) अन्यथे रिक्त झाल्यास, राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे अशा व्यक्तीस अशा आदेशाच्या दिनांकापासून सहा वर्षाच्या कालावधीकरिता पालिका सदस्य म्हणून निवडून येण्यास किंवा पालिका सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरविल ”.

प्रकरण तीन

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम याची सुधारणा

१९४९ चा ३. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या कलम १० मध्ये पोट-कलम (१अ) नंतर, पुढील पोट-
५९. कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :— सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याचा कलम
१० ची सुधारणा.

“ (१ब) (अ) एखादी व्यक्ती अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा नागरिकांचा मागासवर्ग (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ राखीव प्रवर्ग ” असा करण्यात आला आहे) यांच्यासाठी राखून ठेवलेल्या जागेवर खोट्या दाव्याच्या किंवा ती व्यक्ती अशा राखीव प्रवर्गातील आहे असे घोषित करणाऱ्या जातीच्या खोट्या प्रमाणपत्राच्या आधारे, पालिका सदस्य म्हणून निवडून आली होती असा निर्णय देणारा आदेश यथास्थिति, कलम १२ किंवा कलम १६ अन्वये संबंधित प्राधिकाऱ्याने दिलेला असल्यास, अशी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून असण्यास किंवा पालिका सदस्य म्हणून निवडून येण्यासाठी निवडणूक लढविण्यास सहा वर्षाच्या कालावधीसाठी अनर्ह ठरेल.

(ब) संबंधित प्राधिकाऱ्याने असा आदेश दिल्याच्या दिनांकापासून अनर्हतेचा असा कालावधी सुरू होईल.

२००१ चा
महा. २३.

(१क) (अ) पोट-कलम (१ब) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, पोट-कलम (१ब) मध्ये निर्देशिलेल्या राखीव जागेवर निवडून आलेल्या पालिका सदस्याने राखीव प्रवर्गातील असल्याचा केलेला दावा हा खोट्या दाव्यावर किंवा प्रतिज्ञापत्रावर आधारलेला असल्यामुळे, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० याच्या कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अन्वये घटित केलेल्या संबंधित पडताळणी समितीने किंवा जात प्रमाणपत्राची तपासणी करण्याच्या प्रयोजनासाठी राज्य शासनाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिकाऱ्याने, त्या कारणावरून, अशा पालिका सदस्याचे जात प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या परिणामी, अशी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून राहण्यास अनर्ह ठरेल, आणि त्यानंतर उक्त पडताळणी समितीने किंवा सक्षम प्राधिकाऱ्याने असे प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या दिनांकास व त्या दिनांकापासून त्या पालिका सदस्याने आपले पद रिकामे केले असल्याचे मानण्यात येईल.

(ब) एखादी व्यक्ती पालिका सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरल्यास आणि परिणामी असा पालिका सदस्य म्हणून असलेले त्यांचे पद खंड (अ) अन्वये रिक्त झाल्यास, राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे अशा व्यक्तीस अशा आदेशाच्या दिनांकापासून सहा वर्षाच्या कालावधीकरिता पालिका सदस्य म्हणून निवडून येण्यास किंवा पालिका सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरविल. ”.

प्रकरण चार

महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याची सुधारणा

१९६५ चा ४. महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याच्या कलम १६ सन १९६५ चा
महा. ४०. मध्ये पोट-कलम (१अ) नंतर, पुढील पोट-कलमे जादा दाखल करण्यात येतील :— महाराष्ट्र अधिनियम
क्रमांक ४० याच्या
कलम १६ ची
सुधारणा.

“ (१ब) (अ) एखादी व्यक्ती अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा नागरिकांचा मागासवर्ग (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ राखीव प्रवर्ग ” असा करण्यात आला आहे) यांच्यासाठी राखून ठेवलेल्या जागेवर खोट्या दाव्याच्या किंवा ती व्यक्ती अशा राखीव प्रवर्गातील आहे असे घोषित करणाऱ्या जातीच्या खोट्या प्रमाणपत्राच्या आधारे, परिषद सदस्य म्हणून निवडून आली होती असा निर्णय देणारा आदेश यथास्थिति, कलम २१ किंवा कलम ४४ अन्वये संबंधित प्राधिकाऱ्याने दिलेला असल्यास, अशी व्यक्ती परिषद सदस्य म्हणून असण्यास किंवा परिषद सदस्य म्हणून निवडून येण्यासाठी निवडणूक लढविण्यास सहा वर्षाच्या कालावधीसाठी अनर्ह ठरेल.

(ब) संबंधित प्राधिकान्याने असा आदेश दिल्याच्या दिनांकापासून अनहंतेचा असा कालावधी सुरु होईल.

(१क) (अ) पोट-कलम (१ब) मध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, पोट-कलम (१ब) मध्ये निर्देशिलेल्या राखीव जागेवर निवडून आलेल्या परिषद सदस्याने राखीव प्रवर्गातील असल्याचा केलेला दावा हा खोट्या दाव्यांवर किंवा प्रतिज्ञापत्रावर आधारलेला असल्यामुळे, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, २००१ चा अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग महा. २३. (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियम, २००० याच्या कलम ६ च्या पोट-कलम (१) अन्वये घटित केलेल्या संबंधित पडताळणी समितीने किंवा जात प्रमाणपत्राची तपासणी करण्याच्या प्रयोजनासाठी राज्य शासनाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात आलेल्या इतर कोणत्याही सक्षम प्राधिकान्याने, त्या कारणावरून, अशा परिषद सदस्याचे जात प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या परिणामी, अशी व्यक्ती परिषद सदस्य म्हणून राहण्यास अनर्ह ठरेल, आणि त्यानंतर उक्त पडताळणी समितीने किंवा सक्षम प्राधिकान्याने असे प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित केल्याच्या आणि ते रद्दबातल ठरविल्याच्या दिनांकास व त्या दिनांकापासून त्या परिषद सदस्याने आपले पद रिकामे केले असल्याचे मानण्यात येईल.

(ब) एखादी व्यक्ती परिषद सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरल्यास आणि परिणामी असा परिषद सदस्य म्हणून असलेले त्याचे पद खंड (अ) अन्वये रिक्त झाल्यास, राज्य शासन, राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे अशा व्यक्तीस अशा आदेशाच्या दिनांकापासून सहा वर्षांच्या कालावधीकरिता परिषद सदस्य म्हणून निवडून येण्यास किंवा परिषद सदस्य म्हणून असण्यास अनर्ह ठरविल. ”.

प्रकरण पाच

संकीर्ण

अडचण दूर करण्याचा अधिकार. ५. (१) या अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, महाराष्ट्र महानगरपालिका १८८८ चा अधिनियम किंवा, यथास्थिति, महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ याच्या ३. तरतुदी अंमलात आणताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनास, प्रसंगानुरूप ती अडचण दूर १९४९ चा करण्याच्या प्रयोजनासाठी त्यास आवश्यक किंवा इष्ट वाटतील असे या अध्यादेशाच्या तरतुदीशी विसंगत नसलेले १९६५ चा निदेश, राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, देता येतील. महा. ४०.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल.

निवेदन.

मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (१८८८ चा ३), महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यांच्या तरतुदीनुसार, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा यथास्थिती, नागरिकांचा मागासवर्ग यांसाठी राखीव असलेल्या जागेवरील निवडणूक लढविण्याची इच्छा असलेल्या प्रत्येक व्यक्तीने, नामनिर्देशन पत्रासोबत, महाराष्ट्र अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागासवर्ग व विशेष मागास प्रवर्ग (जातीचे प्रमाणपत्र देण्याचे व त्याच्या पडताळणीचे विनियमन) अधिनियम, २००० (२००१ चा महा. २२) याच्या तरतुदीनुसार सक्षम प्राधिकाऱ्याने दिलेले जातीचे प्रमाणपत्र आणि पडताळणी समितीने दिलेले वैधता प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक असेल.

२. ज्या महानगरपालिकांच्या आणि नगरपरिषदांच्या सार्वत्रिक व पोट-निवडणुकांसाठी नामनिर्देशनपत्र भरण्याचा शेवटचा दिनांक ३१ डिसेंबर २०१७ किंवा त्यापूर्वीचा असेल, त्याबाबतीत जनतेकडून व संभाव्य उमेदवारांकडून त्या निवडणुका लढविण्याच्या संधीपासून त्यांना वंचित राहावे लागेल अशी अनेक निवेदने मिळाल्यामुळे, यथास्थिति, पालिका सदस्यांच्या किंवा परिषद सदस्यांच्या राखीव जागांवर निवडणुका लढविण्यास इच्छुक असलेल्या आणि नामनिर्देशनपत्र भरतेवेळी सादर करण्याकरिता जात वैधता प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी जात पडताळणी समितीकडे अर्ज केलेल्या व्यक्तींना ते निवडून आल्याचे घोषित झाल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या आत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्याची परवानगी देण्याच्या दृष्टीने, उक्त महानगरपालिका कायद्यांमध्ये सन २०१५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक १३ द्वारे सुधारणा करण्यात आलेली आहे. तसेच अशीही तरतूद केली आहे की, जर त्या व्यक्तीने, ती निवडून आल्याच्या दिनांकापासून सहा महिन्यांच्या मुदतीत वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यात कसूर केल्यास, तिची निवड भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाली असल्याचे मानण्यात येईल आणि यथास्थिति, ती पालिका सदस्य किंवा परिषद सदस्य राहण्यास निरह ठरेल.

३. उक्त तरतुदी राखीव वर्गातील खन्याखुन्या उमेदवारांवरील अन्यायास कारणीभूत ठरत असल्याचे दिसून आले आहे. बनावट उमेदवारांस राखीव जागांवर निवडणूक लढविण्यास जरब बसविण्याच्या हेतूने पडताळणी समितीकडून अशा व्यक्तीचे जातीचे प्रमाणपत्र अवैध असल्याचे घोषित करण्यात आल्यावर त्या व्यक्तीस सहा वर्षांच्या कालावधीकरिता पालिका सदस्य किंवा परिषद सदस्य म्हणून असण्यास अथवा यथास्थिति, पालिका सदस्य किंवा परिषद सदस्य म्हणून निवडणूक लढविण्यास अनह ठरविण्याच्या हेतूने, उक्त महानगरपालिका कायद्यांमध्ये यथोचित तरतुदी समाविष्ट करण्याचे प्रस्तावित केले आहे.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी मुंबई महानगरपालिका अधिनियम (१८८८ चा ३), महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) आणि महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगर पंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ (१९६५ चा महा. ४०) यांमध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यापालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक ५ ऑक्टोबर २०१५.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनीषा पाटणकर-मैसकर,
शासनाच्या सचिव.